

Hällemymren

En värmländsk bostad för över 100 år sedan
Eine värmländische Wohnung vor über 100 Jahre
A homestead in Värmland for more than 100 years ago

År 1982 återfanns platsen för Hällemymrens jordkula. Gillberga Hembygdsförening väckte tanken på att återställa detta unika boendet. Sagt och gjort renoveringen påbörjades år 1983 och det skulle ta tre somrar för att återställa det .

Hur byggnaden egentligen såg ut visste man inte bara att stenväggarnas höjd var cirka 12 meter i höjd. I ett församlingsmötesprotokoll från 1850-talet fann de anteckningar skrivit om en annan jordkula i närheten. Dåvarande prosten P. Berlin hade gett ”timmer till trenne stocklag ovan jord, jämte bräder därtill” . Detta utgick man ifrån när man återställde jordkulan. Resultatet av detta kan du nu se när du gör ett besök. Hällemymren är en myr som en gång varit uppodlad. Ett brett dike rakt igenom myren vittnar om den möda som låg bakom uppodlingen.

Den första bebyggaren på Hällemymren var enligt husförhörslängden dokument ”Engvakten” Anders Jansson född 1794. I dokument från år 1818 står han skriven på Hällemymren tillsammans med sin hustru Maria Eriksdotter född år 1778. Den stora skillnaden i ålder är anmärkningsvärd men inte ovanlig på den tiden. De gifte sig samtidigt som de flyttade till Hällemymren, samma år födde Maria en son Johannes, tyvärr dog han i slutet av samma år. I husförhörslängdens dokument står det att han "dog av kikhosta". Mellan åren 1821-1830 bodde Jonas Stenman och hans fru på Hällemymren. Några barn finns inte noterade.

År 1836 kom "Avsk.fältj" Petter Bryngelsson Lind till Hällemymren. Han var född 1804 och son till soldaten vid Ströms Säteri i Kila socken. När han flyttade till Sverige var han gift med Lisa Håkansdotter född år 1805 i Gillberga och de fick tre barn. År 1843 insjuknade Lisa och avled samma år. Petter blir ensam med barnen med allt vad det innebar. Han levde som änklings i tre år innan han gifter om sig Maja Lisa Olsdotter född år 1813 i Ånimskog. Det var hårda tider och Petter tvungen att tigga för att få mat till sin familj. Så småningom fick Petter jobb på "Gefvle Dala Jernväg". Han dog den 21 mars 1857.

En av sönerna, Emil, flyttade senare till Finnerödja där han arrenderade en större egendom. Hans mor Maja Lisa bodde kvar på Hällemymren fram till omkring år 1886. Hon flyttade så småningom till Finnerödja för att återförenas med sin son. Som ni förstår är det inte längre än 127 år tillbaka sedan någon faktiskt bodde i jordkulan Hällemymren. Den skulle ha fallit i glömska om inte Gillberga Hembygdsförening hade hittat den och beslutat att återställa den för kommande generationer.

Hällemymren är den enda restaurerade jordkula i Värmland och unik i sitt slag. Den är väl värd ett besök. En fin liten stig tar dig till gläntan i skogen där jordkulan med sitt torvtak är mjukt inbäddad i grönskan. Du kommer säkert att inse tidens förändring och känna historiens vingslag. I denna jordkula levde och bodde som mest 10 personer samtidigt, på en golvyta på knappa 8 kvadratmeter.

Välkommen till Hällemymren!

Vägbeskrivning: Från Värmlands Nysäter kör väg 175 mot Arvika, strax efter Gillberga kyrka, sväng vänster mot Kålsäter. Kör ca 2,7 km på denna väg. Sväng av andra avtagsvägen mot höger, skyltning Blixbol, Stenarsbol. Följ skyltning "Hällemysen" (liten träskylt) avtagsväg vänster sida. Följ väg till parkering. Stigen till Hällemysen är ca 1 km lång.

P.S. Var rädd om naturen och Jordkulan. Elda inte och skräpa inte ner. Låt nästa besökare finna platsen i fint och orört skick.

